

Nationale Raad
voor de Coöperatie

De (erkende) coöperatieve vennootschap

Samen doen wat je alleen niet kan bereiken

Een officieel kwaliteitslabel om anders te ondernemen

Naam spreker

Datum

A photograph showing several hands of different skin tones reaching up and interlocking in a circle. The background is a bright, hazy sky with soft clouds, suggesting a sunrise or sunset. The lighting is warm and golden, creating a sense of unity and hope. The text 'Het coöperatief model' is centered over the image in a white, sans-serif font.

Het coöperatief model

Wat is een coöperatie? Enkele courante begrippen:

- **Onderneming** = algemene term voor een economische activiteit.
- **Vennootschap** = een juridische entiteit met rechtspersoonlijkheid in de Belgische wetgeving. Deze rechtsvorm mag winst uitkeren aan haar leden in tegenstelling tot een vereniging (vzw, ivzw, stichting of feitelijke vereniging).

Wat is een coöperatie? Enkele courante begrippen:

Coöperatieve Vennootschap (cv) = een Belgische rechtsvorm

Een onderneming die de regels van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen omtrent die vennootschapsvorm respecteert, werkt volgens de ICA-definitie en zich als zodanig identificeert qua identiteit, waarden en missie.

Wat is een coöperatie? Enkele courante begrippen:

- **Erkende Coöperatieve Vennootschap** = een coöperatieve vennootschap die erkend is door de Minister van Economie.

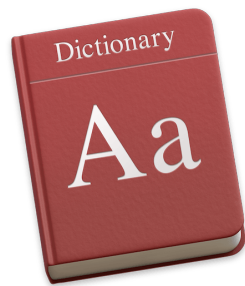
Coöperaties kunnen ook erkend zijn als sociale onderneming (cvso) of een dubbele erkenning genieten als erkende cvso.

ICA-Definitie

Een coöperatie is ...

*“... een autonome organisatie van personen die zich vrijwillig verenigen om hun **gemeenschappelijke** economische, sociale en/of culturele **behoeften** en ambities te behartigen door middel van een onderneming waarvan ze **samen eigenaar** zijn en die ze **democratisch controleren**”
(Definitie ICA, 1995).*

7 ICA principles

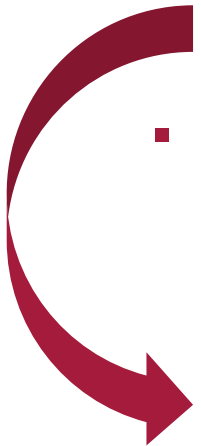
1. Vrijwillige toetreding (lidmaatschap)
2. Democratische besluitvorming
3. Economische betrokkenheid
4. Onafhankelijkheid
5. Onderwijs, vorming, informatieverstrekking
6. Onderlinge samenwerking
7. Verantwoordelijkheid tegenover de samenleving

Wat is een coöperant?

- **Mede-eigenaar** van een coöperatie
 - Brengt niet alleen **kapitaal** in (zoals aandeelhouders in een klassiek bedrijf)
 - **MAAR** is daarnaast ook actief betrokken als **gebruiker** van de coöperatie
- = principe van de “dubbele hoedanigheid”

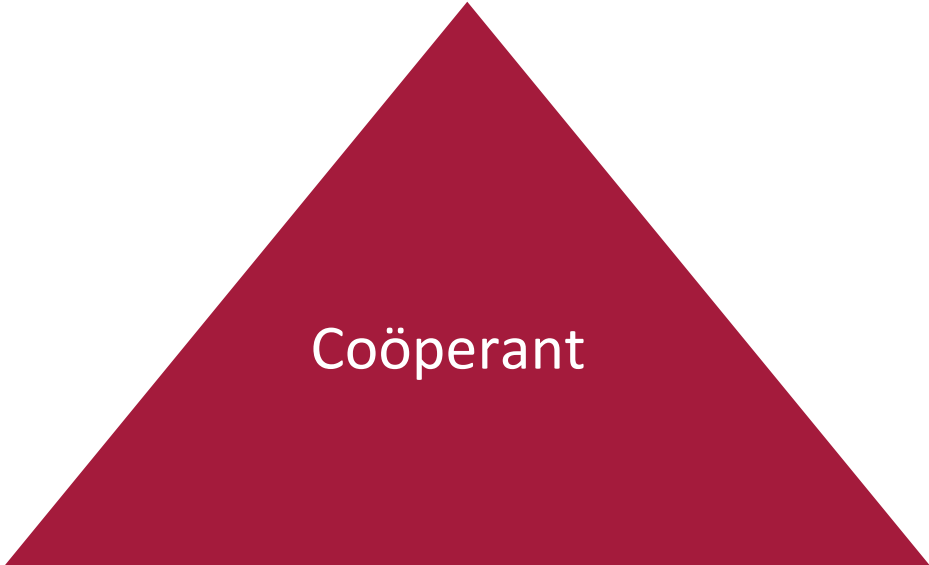

Wat is een coöperant?

MEDE-EIGENAAR

user-owner

Coöperatie is **eigendom** van gebruikers
investeringsrelatie

Coöperant

GEBRUIKERSRELATIE

user-benefit

Coöperatie biedt **voordelen** voor gebruikers

DEMOCRATISCH BEHEER

user-control

Coöperatie **gecontroleerd** door gebruikers

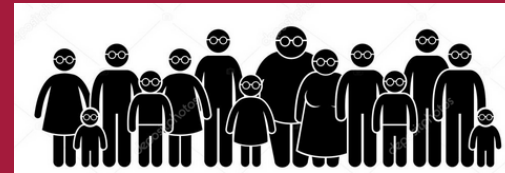

Types coöperaties

Werkerscoöperaties

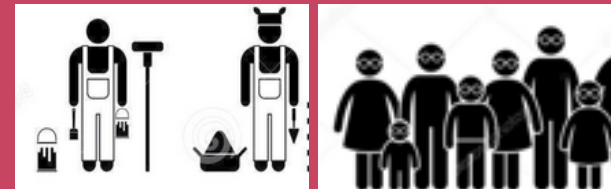
Burger-of consumentencoöperaties

Ondernemingencoöperaties

Multistakeholdercoöperaties

In verschillende sectoren zoals onder meer:

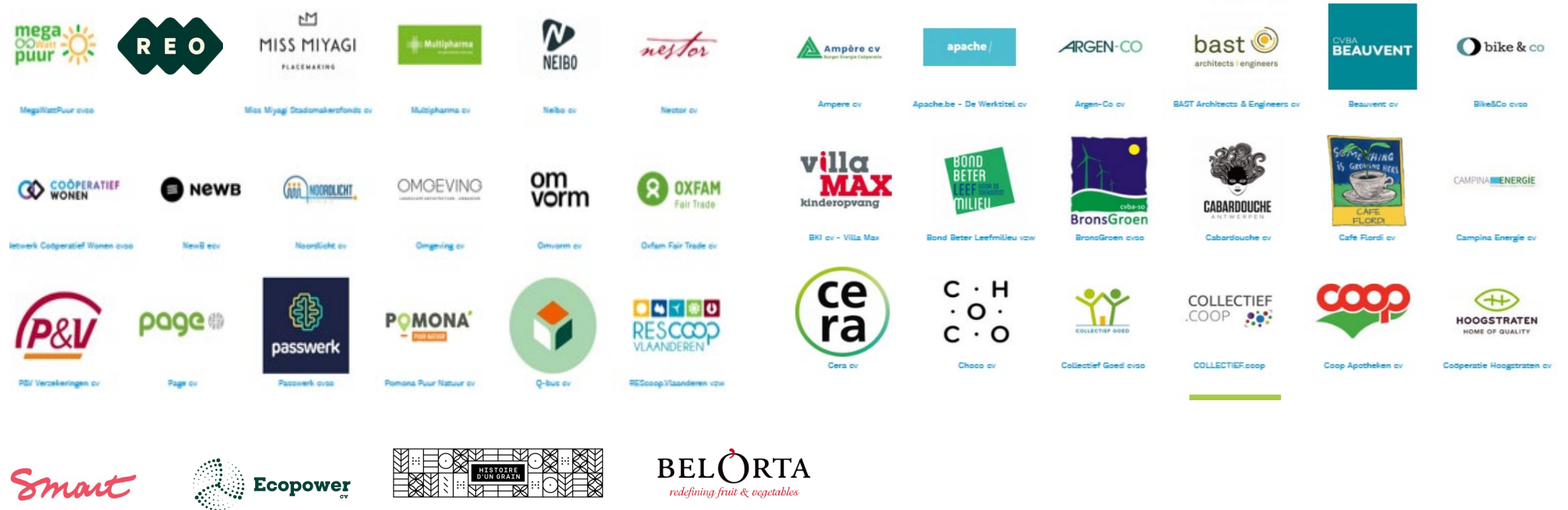
Financiën	Landbouw	Gezondheidszorg	Wonen
Hernieuwbare energie	Retail	Horeca	Dienstverlening

A low-angle photograph of a pharmacy building. Two large, bright green cross-shaped signs with white dots are mounted on the building's facade. The building has a dark, modern-looking structure with large glass windows. In the background, a tall, light-colored building with a distinctive tower is visible against a clear blue sky. Bare tree branches are scattered throughout the scene, adding a sense of depth and texture.

Coöperaties in België

Erkende coöperatieve vennootschappen in België

En nog vele andere coöperaties die via ondernemerschap een antwoord bieden op maatschappelijke uitdagingen

Coöperaties: van alle tijden, altijd relevant

1881

1982

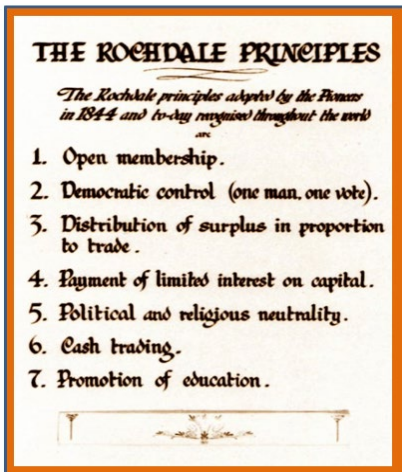

2025

Al meer dan 150 jaar: voorzien in de behoeften van mensen

Eerste golf

- Voeding
- Landbouw
- Huisvesting
- Gezondheid
- Verzekeren

Tweede golf

- Tewerkstelling
- Interne democratie
- Eerste ecologische bewustwording

Derde golf

- Mobiliteit
- Gezonde voeding
- Hernieuwbare energie
- Platformeconomie

1844

Belgische coöperatieve vennootschappen na aanpassing WVV (Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen) van 2019

		NRC-erkend	NRC-erkend met SO-erkenning	Erkende SO
cv nieuw statuut	1.690	483	169	287
cv van publiek recht	26	0	0	0
Europese cv	7	2	0	0
cvba	3.259	123	4	9
waarvan cvba-so	83	18	2	7
cvoa	2.404	0	0	0
andere ⁴	5.152	2	1	0
Totaal coöperatieve rechtsvormen conform met WVV	1.702	485	169	287
Totaal oude coöperatieve rechtsvormen	10.815	125	5	8
Totaal	12.517	610	174	296

Tabel 1: Aantal coöperatieve vennootschappen en hun erkenningen op 1 juli 2025

bron: Belgian Cooperative Monitor-Exploring and explaining the Belgian Cooperative Economy (2016-2025)- KCO en Cera

De cv: wettelijk kader

MAATSCHAP	▪ Geen notariële akte ▪ Statuten niet verplicht ▪ Onbeperkt aansprakelijk (behalve variant Comm. V)
BESLOTEN VENNOOTSCHAP	▪ De vorm voor alle vennootschappen ▪ Zeer grote statutaire vrijheid : rechten vennoten + bestuursmodel + ... ▪ Uittreden ten laste van het eigen vermogen
NAAMLOZE VENNOOTSCHAP	▪ Kapitaalintensief: 61.500 € (volstort!) ▪ Anoniem aandeelhouderschap
COÖPERATIEVE VENNOOTSCHAP	▪ Flexibiliteit: groter dan bij BV ▪ Inschrijven in coöperatief gedachtegoed ▪ specifieke wettelijke bepalingen

Wat is het economisch gewicht van Belgische cöoperaties?

- **1,1% van het Belgische Bruto Binnenlands Product (BPP)**
 - Huidige cv's conform WVV creëren aanzienlijke bruto toegevoegde waarde
- **Ondanks stabiliteit in de totaalbalans, stijging omzet en loonkost**
- **Stijgende tewerkstelling**

Over de Nationale Raad voor de coöperatie

Verankering coöperatieve eigenheid

Op grond van art. 6:1-1 WVV is de coöperatieve vennootschap (CV) “de vennootschap die als voornaamste doel heeft om aan de behoeften van haar vennoten dan wel derde belanghebbende partijen te voldoen en/of hun economische en sociale activiteiten te ontwikkelen onder meer door met hen overeenkomsten te sluiten over de levering van goederen, de verrichting van diensten of de uitvoering van werken in het kader van de activiteit die de coöperatieve vennootschap uitoefent of laat uitoefenen.”

•

Art. 6:1-4 WVV stelt: “ De coöperatieve finaliteit en de waarden van de coöperatieve vennootschap worden beschreven in de statuten en, in voorkomend geval, aangevuld met een uitvoerigere toelichting in een intern reglement of een handvest.”

Missie Nationale Raad voor de coöperatie

- Bevorderen van de coöperatieve gedachte in België.
- Op basis van internationale ICA-principes.
- Rechtsvorm cv: voorbehouden voor cv's die aan het coöperatief gedachtegoed beantwoorden.
- Toekennen van officiële erkenning aan coöperatieve vennootschappen gebeurt door de Federale Minister van Economie via een Ministerieel Besluit.

De meerwaarde van een NRC erkende coöperatie

- **Officieel kwaliteitslabel** dat vertrouwen genereert bij burgers en overheden
- Juridisch beschermd statuut
- Fiscale voordelen voor coöperanten
- Vaak belangrijke hefboom om als coöperatie toegang te krijgen tot publieke financiering en subsidies

Structuur Nationale Raad ^{Public} voor de coöperatie

Officiële Naam: Nationale Raad voor de coöperatie en de sociale onderneming.

De Algemene Vergadering	Het Bureau	Commissies
▪ Samengesteld uit vertegenwoordigers van de erkende groeperingen en de individuele erkende cv's die zich hiervoor kandidaat stellen. ▪ Stemt over het reglement en de adviezen. ▪ Mandaten duren zes jaar.	▪ 20 leden ▪ Dagelijkse leiding, voorbereiding van de adviezen en goedkeuren van de activiteiten. ▪ Roept de Algemene Vergadering bijeen en stelt een activiteitenverslag op.	▪ Commissie Communicatie ▪ Communicatie Wetgeving

Het Secretariaat wordt waargenomen door ambtenaren van de FOD Economie

Enkele cijfers over coöperaties

De cv in cijfers (01/07/2025)

- 12.517 actieve coöperatieve vennootschappen
- 1.702 cv's volgens wetgeving 2019
- 1,5 tot 2 miljoen coöperanten
- 622 erkende cv's
- 296 cv's – sociale onderneming
- bijdrage van 1,1% BBP
- 1,5% van de Belgische werkgelegenheid

bron: Belgian Cooperative Monitor-Exploring and explaining the Belgian Cooperative Economy (2016-2025)- KCO en Cera

De cv in cijfers (01/07/2025)

	2025 alle	2025 cv conform WVV	2020
Primaire sector	427	147	767
Secundaire sector	1.840	340	2.889
Industrie	310	78	700
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	90	28	105
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	55	15	83
Bouwnijverheid	1.385	219	2.001
Tertiaire sector	6.793	853	13.837
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	2.056	88	4.284
Vervoer en opslag	475	25	602
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	1.324	79	1.973
Informatie en communicatie	262	72	804
Financiële activiteiten en verzekeringen	177	51	882
Exploitatie van en handel in onroerend goed	1.056	94	1.138
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	882	191	3.008
Administratieve en ondersteunende diensten	417	135	1.146
Activiteiten van huishoudens als werkgever en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	2	2	0
Overige diensten	142	116	0
Quartaire sector	627	121	1.728
Onderwijs	73	21	138
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	98	46	520
Kunst, amusement en recreatie	451	52	539
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	5	2	0
TOTAAL	9.687	1.461	19.221

bron: *Belgian Cooperative Monitor-Exploring and explaining the Belgian Cooperative Economy (2016-2025)- KCO en Cera*

Aantal NRC erkende coöperaties (01/07/2025)

Regio	Nieuwe cv rechtsvorm, ecv	Oude coöperatieve rechtsvormen	Andere vennoot- schaps- vormen	Andere rechtsvorm sociale economie	Totaal
Brussels Gewest	68	11		2	81
Duitstalige Gemeenschap	3				3
Vlaanderen	183	33	1	2	219
Wallonië	231	81	6	1	319
Totaal	485	125	7	5	622

Tabel 10: Aantal NRC erkende coöperatieve ondernemingen (2025, per rechtsvorm, per regio)

bron: Belgian Cooperative Monitor-Exploring and explaining the Belgian Cooperative Economy (2016-2025)- KCO en Cera

Aantal erkende sociale ondernemingen (01/07/2025)

Regio	Nieuwe cv-rechtsvorm, ecv	Oude coöperatieve rechtsvormen	Andere rechtsvormen	Totaal
Brussels Gewest	22	1		23
Duitstalige Gemeenschap	1			1
Vlaanderen	51	1		52
Wallonië	213	7	3	223
Totaal	287	9	3	299

Tabel 11: Aantal erkende sociale ondernemingen (2025, per rechtsvorm, per regio)

bron: *Belgian Cooperative Monitor-Exploring and explaining the Belgian Cooperative Economy (2016-2025)- KCO en Cera*

NRC erkende coöperaties

- Kiezen vaker voor nieuwe cv-rechtsvorm conform WVV
80% is al overgeschakeld
- Zijn zich bewuster van hun coöperatieve identiteit

De zichtbaarheid van coöperaties in België

Huidige zichtbaarheid van coöperaties in België: een uitdaging

- **50%** van de Belgen heeft van coöperaties gehoord
- **15%** kent het concept helemaal niet.
- Vooral **vrouwen, jongeren** en **lager opgeleiden** herkennen coöperaties minder goed

Perceptie van zichtbaarheid

- Slechts **28%** vindt coöperaties voldoende zichtbaar
- Slechts **1 op 6 (16%)** vindt coöperaties *ouderwets*

bron: onderzoek in opdracht van de NRC, uitgevoerd door iVOX- november 2024

De zichtbaarheid van coöperaties in België

Coöperaties: sterk fundament voor groei in België

- Belgen waarderen de coöperatieve waarden
- **61%** vindt coöperaties *betrouwbaar* — een bijzonder hoge vertrouwensscore.
- Coöperaties worden sterk geassocieerd met:
 - **Democratische inspraak (74%)**
 - **Mensen en maatschappelijke behoeften centraal (72%)**
 - **Gelijke behandeling (71%)**

Een model met maatschappelijke meerwaarde

- **52%** vindt dat coöperaties *een bijzondere meerwaarde bieden* boven andere ondernemingsvormen.
- De meerderheid vindt dat coöperaties **een grotere rol in de economie zouden moeten spelen.**

De zichtbaarheid van coöperaties in België

Groot potentieel: Belgen staan open voor meer coöperaties Ruime bereidheid om coöperant te worden

- Slechts **13%** is vandaag coöperant, maar **37%** overweegt het wél.
- Bij huidige coöperanten zou **70% opnieuw investeren** — een sterk tevredenheidssignaal.

Kansen voor groei door betere zichtbaarheid

- De helft van de Belgen kent coöperaties *al*, maar mist nog precieze kennis dit betekent **geen weerstand, enkel groeiruin**.
- Burgers vragen om actie: **62% wil dat overheden coöperaties sterker promoten en ondersteunen**

Kortom:

Coöperaties hebben een stevig draagvlak én een groot latent potentieel.
Met meer zichtbaarheid en communicatie kan dit potentieel worden omgezet in groei.

Enkele besluiten

- Economie in dienst van de samenleving
- Coöperaties zijn veerkrachtiger dan andere ondernemingsstructuren
- Zeer soepel statuut op maat van elk coöperatief project
- Grondige en breed gedragen besluitvorming
- Ervaring met good governance : wisselwerking AV – Bestuur – management
- Sedert 2024 : zichtbaarder als vennootschap met waardenpatroon
- Onbekend en onbegrepen bij het publiek, vele beroepsgroepen en in het onderwijs
- Veel kansen kunnen benut worden

Coöperaties bouwen aan een betere wereld